

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Mededinging en
Consumenten

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 10 november 2017
Betreft Uw vragen over het onderzoek naar prijzen levensmiddelen Caribisch
Nederland

Ons kenmerk
DGETM-MC / 17170057

Uw kenmerk
161786.01u

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden van de vaste commissie Koninkrijksrelaties naar aanleiding van mijn brief over het onderzoek naar de prijzen voor levensmiddelen in Caribisch Nederland.

De leden vragen of vergelijking van het prijsniveau tussen Caribisch Nederland en andere eilanden in de regio mogelijk is. Ecorys heeft de prijzen op Bonaire, Sint Eustatius, Saba vergeleken met de omliggende eilanden. Hierbij heeft Ecorys ook gekeken naar de prijsontwikkelingen sinds 2010. Voor Bonaire zijn de prijzen vergeleken met Aruba en Curaçao. Voor Saba en Sint Eustatius is dat met Sint Maarten, Saint Kitts en Nevis, Anguilla, en Antigua en Barbuda. In generieke zin kan worden gezegd dat de prijzen op Bonaire sinds 2010 harder zijn gestegen dan op Aruba en Curaçao. Ook voor Saba en Sint Eustatius geldt dat de prijzen harder zijn gestegen dan op de omliggende eilanden. Ecorys merkt daarbij wel op dat de meetmethoden tussen de eilanden (kunnen) verschillen.

De leden vragen tevens welke beleidsconclusies ik aan het onderzoek verbind. Op basis van het onderzoek heb ik zeven vervolgacties aangekondigd. Deze acties zullen door het Kabinet en de Bestuurscolleges worden uitgevoerd. Het betreft de volgende indirecte maatregelen om de hoge prijzen terug te dringen:

- De Bestuurscolleges gaan aan de slag gaan met een vrijwillig systeem van maximumprijzen.
- Het kabinet zal gezamenlijk met de Bestuurscolleges periodieke prijsvergelijkingen (laten) verrichten en deze publiceren.
- Het kabinet gaat, binnen de reguliere belastingcyclus, kijken naar de lijst met levensmiddelen die zijn vrijgesteld van belasting.
- Er zal worden ingezet op het verbeteren van consumentenbewustzijn, zodat consumenten ook zullen gaan kopen bij supermarkten waar de prijzen het laagst zijn.
- Het kabinet zal kijken naar de mogelijkheden voor herziening van de Vestigingswet BES.
- Voor Bonaire zal de mogelijkheid voor openbaar vervoer worden verkend, zodat consumenten ook bij de goedkope supermarkten kunnen komen.
- Het stimuleren van lokale productie.

De leden vragen zich ook af of de overheid iets kan doen om de inkooprijzen naar beneden te krijgen. De inkooprijzen van levensmiddelen bevinden zich buiten het bereik van de overheid. Deze prijzen worden grotendeels bepaald door wereldmarktprijzen, waarbij de prijzen van voedsel en olie een belangrijke rol spelen. Gegeven het kleine volume van de eilanden vallen deze prijzen niet op een effectieve en duurzame wijze te beïnvloeden.

Tot slot stellen de leden een aantal vragen over zelfvoorziening door de eilanden. Zelfvoorziening staat op het netvlies van het kabinet en de Bestuurscolleges. Zoals hierboven al aangegeven is één van de vervolgacties op het onderzoek het stimuleren van lokale productie op de eilanden. Met de eilanden lopen dan ook gesprekken over de wijze waarop dit kan gebeuren. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het stimuleren van kennis over landbouw op scholen zodat er thuis op kleine schaal voedsel verbouwd kan worden. Er wordt ook gekeken naar het op grotere schaal stimuleren van lokale productie. Daarbij moet worden opgemerkt dat zelfvoorziening een kwestie van de lange termijn is. Vanwege de kleine schaal en kosten van lokale productie is bovendien de verwachting van Ecorys dat zelfvoorziening weinig tot geen invloed heeft op de prijs van levensmiddelen. Het is dan ook niet de structurele oplossing om de hoge prijzen terug te dringen. Wel zal het stimuleren van lokale productie de afhankelijkheid van import verkleinen en de werkgelegenheid stimuleren. Bij de ontwikkeling van landbouw op de eilanden zal met het agrarisch onderwijs, inclusief Wageningen University & Research (WUR), worden overlegd of er de mogelijkheid bestaat tot het leveren van expertise. Daar waar de WUR de benodigde expertise heeft zal ik deze expertise inzetten.

(w.g.) mr. drs. M.C.G. Keijzer
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat